

Ministerie van Defensie

Militaire Inlichtingendienst

Postbus 20701
2500 ES 's-Gravenhage

-Aan:
Zie verzendlijst.

Telefoon 070 - 318 81 88
Telex 32374 KYDER

Uw brief	Uw kenmerk	Ons nummer	Datum
		DIS/91/095/3346	9 juli 1991

Onderwerp
Joegoslavië: recente ontwikkelingen

1. Hierbij doe ik U toekomen een notitie over de recente ontwikkelingen in Joegoslavië.
2. Zonder bijlage is deze brief ongeclassificeerd.

Hoofd Militaire Inlichtingendienst
voor deze
Hoofd Stafafdeling Inlichtingen

Kolonel der Cavalerie

Bijlagen	Bezoekadres	Doorkiesnummer
één	Kalvermarkt 28 's-Gravenhage	070 - 318 6634

Verzoeken bij beantwoording datum, nummer en onderwerp te vermelden.

Verzendlijst behorende bij brief MID nr. DIS/91/095/3346 , d.d. 9 juli 1991

Aan:

Coördinator Verenigde Inlichtingendiensten Nederland

(Secretaris Generaal Ministerie Algemene Zaken)

Hoofd Inlichtingendienst Buitenland

Hoofd Binnenlandse Veiligheidsdienst

Ministerie van Buitenlandse Zaken ✓
t.a.v. AMAD

MINISTERIE VAN DEFENSIE
MILITAIRE INLICHTINGDIENST

JOEGOSLAVIE
Militair-politieke situatie
10/91

(Afgesloten 091400A JULI 1991)

Slovenië

De federale Joegoslavische regering heeft gisteren bekend gemaakt dat zij instemt met het zondag in Brioni gesloten akkoord met betrekking tot Slovenië. Het federale leger (JNA) had al eerder laten weten in beginsel dit akkoord te aanvaarden. In Slovenië is echter sprake van grote ontevredenheid met "Brioni". Diverse Sloveense functionarissen hebben als hun mening te kennen gegeven dat het akkoord een te grote inbreuk op de Sloveense soevereiniteit vormt en dat er geen garanties zijn dat de overige partijen de overeenkomsten zullen naleven. De zitting van het Sloveense parlement waarop het akkoord zou moeten worden geratificeerd, is verdaagd. De reden hiervan kan zijn dat een meerderheid voor de overeenkomst niet vaststaat.

In tegenstelling tot sommige persberichten houdt Slovenië zich in de praktijk niet aan alle eisen van Brioni. Wel lijken zich geen federale militairen meer in Sloveense krijgsgevangenschap te bevinden. De in het Brioni-akkoord voorziene demobilisering van de Sloveense (para-)militaire organisaties vindt echter slechts langzaam voortgang. Ook zijn nog niet alle blokkades opgeheven. Bijzondere problemen bestaan met betrekking tot de wapens die Sloveense eenheden de afgelopen dagen hebben buitgemaakt op de JNA. In Brioni is bepaald dat deze wapens moeten worden overgedragen aan de JNA. Hieraan is tot op heden nauwelijks gehoor gegeven. Het officiële Sloveense standpunt is dat deze wapens slechts zullen worden teruggegeven als de federale organen de door het legeroptreden ontstane schade in Slovenië vergoeden. De indruk bestaat dat de nog niet ingeleverde wapens momenteel worden gedistribueerd onder de Sloveense (para-)militaire organisaties.

Ook in politiek opzicht is de houding van Slovenië weinig coöperatief. Zoals gisteren gemeld, heeft Slovenië zijn vertegenwoordigers teruggetrokken uit het federale parlement. Zoals bekend had de Sloveense regering reeds eind juni het aftreden van de Sloveense ministers in het federale kabinet gelast, al is niet bekend in hoeverre deze daaraan gehoor hebben geven. Ook boycot de Sloveense afgevaardigde consequent de zittingen van het federale presidium. Overigens was bij de zitting gisteren ook de Kroatische afgevaardigde en voorzitter van het presidium Mesic afwezig, naar verluidt wegens ziekte. De kansen op succesvol overleg tussen de republieken over structurele politieke en economische hervormingen, zoals voorzien in de overeenkomsten van Brioni, zijn uiterst gering.

Bij federale instanties bestaat de vrees dat de Sloveense opstelling de verdere uitvoering van het akkoord in gevaar brengt. Ook topmilitairen geven uiting aan hun irritatie over de Sloveense houding. Een hervatting van de vijandelijkheden in Slovenië, al dan niet op bevel van de civiele autoriteiten, kan nog steeds niet worden uitgesloten. Gezien de versterking van de Sloveense strijdkrachten met JNA-wapens moet er van worden uitgegaan dat het Sloveense verzet tegen een eventueel nieuw optreden van de JNA nog effectiever en langduriger zal kunnen zijn. Een uiteindelijk succes van de JNA zou pas gegarandeerd zijn als de momenteel in Slovenië aanwezige troepen aanzienlijk versterkt zouden worden.

Kroatië

De Kroatische regering heeft gisteren de eis uitgesproken dat de bepalingen van Brioni ook van toepassing zullen zijn op Kroatië. Dit zou inhouden dat de JNA ook in Kroatië in de kazernes wordt teruggetrokken. Zoals bekend is de JNA massaal in Kroatië aanwezig, volgens eigen zeggen om een escalatie in het etnische geweld tussen Serviërs en Kroaten te voorkomen. De eis van de Kroatische regering geeft aan, dat deze van mening is dat de aanwezigheid van de JNA een belemmering vormt voor een effectief optreden van de Kroatische regering tegen de opstandige Servische minderheid en dat het leger in de praktijk niet neutraal is, maar deze minderheid steunt.

De infiltratie van bewapende Serviërs in Kroatië, al dan niet met assistentie van de JNA, lijkt door te gaan. Een belangrijke rol hierbij wordt gespeeld door de zogenaamde Chetniks, een ultra-nationalistische (en royalistische) organisatie die streeft naar de vestiging van een groot-Servische staat. Het is niet bewezen dat deze organisatie samenwerkt met de Servische autoriteiten, maar alleen al het feit dat de socialistische regering van Servië zich op geen enkele wijze afkeurend uitlaat over de activiteiten van de Chetniks geeft aan dat hun optreden past in de politiek van de Servische president Milosevic.

Er zijn in toenemende mate aanwijzingen dat Servië zich voorbereidt op een gewapend treffen met Kroatië. De Servische para-militaire organisaties zijn afgelopen week gemobiliseerd en houden oefeningen. Zoals reeds gemeld heeft Milosevic onlangs de Servische bevolking opgeroepen zich op gevechten voor te bereiden. Gisteren heeft de vertegenwoordiger van Servië in het federale presidium, Jovic (een medestander van Milosevic), verklaard dat zijn republiek de Servische minderheid in Kroatië zal beschermen bij een Kroatische afscheiding van Joegoslavië.

De afgelopen nacht is een aan de grens tussen Servië en Kroatië gelegerde JNA-eenheid van de Kroatische kant beschoten. Het is niet duidelijk wie voor deze aanval verantwoordelijk is, aangezien het betreffende Kroatische gebied wordt gedomineerd door Serviërs en beide bevolkingsgroepen motieven voor een dergelijke aanval zouden kunnen hebben. Het incident vormt een illustratie van het feit dat de JNA bij een verheviging van de etnische tegenstellingen in toenemende mate bij deze conflicten betrokken zou kunnen raken en zich gedwongen zou kunnen zien haar officieel neutrale houding op te geven.

Kosovo

De regering van Albanië heeft gisteren met betrekking tot Joegoslavië verklaard dat de Servische bevolking in toenemende mate bewapend zou worden. Een nadere specificatie ontbrak, maar aangenomen mag worden dat hieruit vooral Albanese ongerustheid spreekt voor het lot van de door Servië onderdrukte Albanese meerderheid in de Servische provincie Kosovo. Albanië heeft het streven naar eenheid van alle etnische Albanen nog steeds niet afgezworen. Sinds vorige week zouden de Albanese strijdkrachten aan de grens met Joegoslavië zijn versterkt. Als reactie hierop is ook de JNA in het grensgebied in verhoogde staat van paraatheid gebracht. Een grootschalig gewapend treffen tussen beide landen moet echter vooralsnog nagenoeg uitgesloten worden geacht. De recente ontwikkelingen wijzen er evenwel op dat een verhoging van de spanningen in Kosovo, met inbegrip van toenemende botsingen tussen Serviërs en Albanen, ook op korte termijn tot de mogelijkheden behoort.

Conclusie/voorzicht

De akkoorden van Brioni hebben tot op heden niet geresulteerd in een vermindering van de politieke spanning in Joegoslavië. De kansen op succesvol overleg

tussen de deelrepublieken over structurele politieke en economische hervormingen, zoals voorzien in deze akkoorden, zijn uiterst gering. Het is niet uitgesloten dat de situatie in Slovenië alsnog resulteert in een hervatting van de vijandelijkheden. Een escalatie van de etnische tegenstellingen in Kroatië op korte termijn is waarschijnlijk. Naar verwachting zal ook de JNA hierbij betrokken raken. Ook in andere delen van Joegoslavië, met name in Kosovo, moet op groeiende spanningen gerekend worden.